

صبا روزنامه

رسانه فرهنگی و هنر
www.sabanewspaper.ir
sabane newspaper_ir

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری صاد

مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

صفحه آرا: مهدی صالحی طاهری

تهران / میدان دربند / خیابان دربند / کوچه توپسر کانی / پلاک ۶۱

تلفن: ۲۲۷۲۴۱۱۱-۲

چاپ: شهر چاپ خراسان / توزیع: نشر گستر امروز

گفت و گوی روزنامه صبا
با پوریا دهقان، کارگردان
فیلم کوتاه «تاریخ دقیق پرواز»:

وطن را نمی توان در هیچ کشور دیگری پیدا کرد

کارگردان «تاریخ دقیق پرواز» در گفت و گو با روزنامه صبا از تجربه شخصی خود در مواجهه با مهاجرت، تنهایی سه نسل و چالش های ساخت فیلمی با حضور بازیگر کودک و بازیگری دارای محدودیت گفت. فیلم کوتاه «تاریخ دقیق پرواز» به کارگردانی پوریا دهقان و تهیه کنندگی مجید حقیقت، محصول سازمان هنری رسانه ای اوج با محوریت مهاجرت، تنهایی و روابط خانوادگی ساخته شده است؛ داستان پیرمردی که پس از از دست دادن شنوایی، در انتظار بازگشت دخترش است و به دنبال راهی برای برقراری ارتباط با او می گردد. دهقان معتقد است فیلم کوتاه علاوه بر آنکه می تواند مسیری برای ورود به سینمای بلند باشد، فرصتی برای آزمون و خطا و رسیدن فیلم ساز به زبان شخصی خود نیز فراهم می کند.

بهناز وفایی وحدت
گفت و گو

○ در فیلم «تاریخ دقیق پرواز» با موضوع مهاجرت و تنهایی سه نسل روبه رو هستیم. چه چیزی در فیلمنامه شما را برای ساخت این اثر جذب کرد؟

فیلمنامه این فیلم را محمد مهدی عزیزمحمدی نوشته است و جذابیت آن برای من در این بود که داستان، سه نسل و سه شخصیت متفاوت را روایت می کند که هر کدام نگاه خاص خود را به موضوع مهاجرت دارند و دیدگاهشان را درباره آن بیان می کنند؛ اینکه مهاجرت چه تأثیری بر زندگی آن ها گذاشته، چه پیامدهایی برایشان داشته و حتی چه فرصت ها و مزایایی برایشان به همراه آورده است.

نکته دیگری که می توانم به آن اشاره کنم، موضوع تنهایی این سه نسل است. هر کدام از این شخصیت ها در مواجهه با مهاجرت، تنهایی را تجربه می کنند و این تنهایی تأثیر متفاوتی بر آن ها می گذارد؛ اینکه چه احساسی در آن ها ایجاد می کند، زندگی شان را به کدام سمت می برد و در مواجهه با تنهایی چه تصمیم هایی می گیرند. این ها مجموعه موضوعاتی بودند که برای من اهمیت داشته اند.

○ خود شما هم در مقاطعی از زندگی به مهاجرت فکر کرده اید. این تجربه شخصی چه نقشی در پرداختن به چنین موضوعی داشت؟

واقعیت این است که من نیز در مقطعی از زندگی با موضوع مهاجرت و تصمیم گیری درباره آن مواجه بوده ام، اما همواره به این نتیجه رسیده ام که نمی توانم جایی بهتر از کشور خودم زندگی کنم. در دو مقطع از زندگی ام، یک بار در اوایل نوجوانی و بار دیگر پس از پایان دوره کارشناسی، به مهاجرت فکر کردم. در هر دو مقطع، شرایط لازم برای رفتن از ایران برایم فراهم بود، اما واقعیت این است که موضوع مهم برای من این بود که نمی توانم در کشور دیگری همان احساس و حال و هوایی را تجربه کنم که در کشور خودم دارم؛ حتی اگر در آنجا موفق تر باشم و امکانات بیشتری در اختیارم قرار بگیرد.

آنچه در ایران برای من وجود دارد، چیزی است که نمی توانم در هیچ کشور دیگری پیدا کنم؛ زیرا در نهایت، در آنجا به عنوان یک فرد خارجی

شناخته می شوم. کلمه وطن برای من بسیار متفاوت است.

○ خانواده در آثار قبلی شما هم حضور داشته است. آیا می توان گفت این موضوع یکی از دغدغه های اصلی شما در فیلم سازی است؟

پیش از این فیلم دیگری با عنوان «قصه باغ انار» داشتم که آن هم به موضوع خانواده می پرداخت. البته این فیلم محصول یک کارگاه فیلم سازی بود. فیلمنامه آن را من نوشته بودم، اما کارگردانی آن به صورت مشترک و با مشارکت پنج نفر انجام شد که من نیز یکی از کارگردانان آن بودم.

در سال ۱۴۰۳، فیلم دیگری با عنوان «برقص» ساختم که از نظر ژانر کاملاً متفاوت بود. این فیلم در ژانر وحشت قرار می گرفت و موضوع آن مقاومت بود و داستانش در فلسطین اتفاق می افتاد. با این حال، دغدغه اجتماعی من همواره خانواده بوده و هست. حتی در فیلم کوتاه «برقص» که اثری در ژانر وحشت است و در بستر جهان مقاومت و کشور فلسطین روایت می شود، باز هم مسئله خانواده برای من پررنگ بود و تلاش کردم در این فیلم نیز بیشتر به موضوع خانواده بپردازم.

○ در جریان ساخت «تاریخ دقیق پرواز» با چه چالش هایی مواجه بودید؟

از نظر من، برای یک کارگردان، شاید یکی از چالش برانگیزترین تجربه ها، کار کردن با بازیگری باشد که محدودیت هایی دارد یا با بازیگر کودک همکاری کند. فیلم من هر دو ویژگی را به طور هم زمان داشت و همین موضوع، کار را تا حدودی دشوار می کرد.

در وهله نخست، ایجاد شیمی و ارتباط متقابل میان این دو بازیگر اهمیت داشت تا بتوانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. از سوی دیگر، لازم بود خودم نیز بتوانم با هر دوی آن ها ارتباط مؤثری برقرار کنم. در این مسیر، تلاش کردیم در کوتاه ترین زمان ممکن، به بهترین کیفیت دست پیدا کنیم و شاید همین مسئله، کار را دشوارتر می کرد.

○ با توجه به تجربه ای که از فیلم های قبلی به دست آورده اید، نگاهتان به مسیر فیلم سازی و ادامه فعالیت در سینمای کوتاه چیست؟

من فعالیت در حوزه فیلم کوتاه را با هدف ورود به سینمای بلند آغاز کردم. با این حال، به نظر فیلم کوتاه، پیش از آنکه فرصتی برای ورود به سینمای بلند باشد، اهمیت دیگری نیز دارد و آن، فراهم کردن بستری برای آزمون و خطا و پیدا کردن زبان سینمایی خود به عنوان فیلم ساز است. فیلم کوتاه به فیلم ساز کمک می کند تا به شناخت بهتری از شیوه کار خود برسد و برای مواجهه با چالش هایی که در سینمای بلند ممکن است با آن ها روبه رو شود، آمادگی پیدا کند. مشکلات و چالش ها در هر فیلمی و برای هر فیلم سازی وجود دارند. بنابراین، چه بهتر که بتوانیم این مشکلات را در قالب فیلمی کوچک تر، جمع و جورتر و حتی کم خطرتر تجربه کنیم و برای مواجهه با آن ها راه حل پیدا کنیم، به جای اینکه برای نخستین بار در مقیاس سینمای بلند با چنین چالش هایی روبه رو شویم.

○ در مقایسه با آثار قبلی تان، «تاریخ دقیق پرواز» را گامی رو به جلو در مسیر کارگردانی خود می دانید؟

واقعاً پرسش دشواری است و به نظر، پیش زمینه این موضوع و پاسخ آن لزوماً با یکدیگر هم خوانی ندارند. می توانم بگویم که در مقایسه با فیلم «قصه باغ انار» که در سال ۱۴۰۱ ساخته شد و فیلم «برقص» که در سال ۱۴۰۳ ساخته شد، در این فیلم از نظر کارگردانی بالغ تر شده ام و تجربیات بهتری کسب کرده ام.

در فاصله دو ساله میان ساخت فیلم «برقص» و فیلم «تاریخ دقیق پرواز»، تلاش کردم به بلوغ بیشتری در کارگردانی برسم. امیدوارم این اتفاق افتاده باشد، اما درباره اینکه فیلم در جشنواره تا چه اندازه دیده خواهد شد، واقعاً نمی توانم نظر مشخصی بدهم. امیدوارم فیلم دیده شود و مخاطب خود را پیدا کند، اما فکر می کنم این موضوع چندان در اختیار من نیست. من تمام تلاشم را کردم تا فیلم خودم را به بهترین شکل ممکن بسازم و امیدوارم مخاطبان نیز آن را دوست داشته باشند.

○ در پایان، فکر می کنید نتیجه نهایی فیلم تا چه اندازه حاصل نگاه کارگردان و تا چه اندازه حاصل همکاری عوامل مختلف است؟

اگر این فیلم به نتیجه ای مطلوب رسیده و ساخته شده است، چه از نظر نقاط قوت و چه از نظر نقاط ضعف، حاصل تلاش یک تیم بوده است. از مرحله پیش تولید، شامل فیلمنامه نویسی و عوامل حاضر در این مرحله، تا مرحله تولید، از جمله فیلم بردار و دیگر عوامل، همچنین گروه صحنه و لباس، همه در کنار یکدیگر تلاش کردیم تا اثری خوب تولید کنیم. اگر همراهی و تلاش این افراد نبود، هرگز چنین اتفاقی رقم نمی خورد.

در این میان، باید به طور ویژه از مجید حقیقت، تهیه کننده فیلم، یاد کنم که از ابتدا تا انتهای کار در کنار ما بود و تمام تلاش خود را به کار گرفت تا بتوانم فیلم خودم را با بهترین کیفیت ممکن بسازم.

